

Arıtma Tesisi Yetersiz Olan Fabrikanın Faaliyetten Men Edilerek İdari Para Cezası Verilmesi

T.C.

DANIŞTAY

8. Daire

Esas: 1999/2131

Karar: 2000/5941

Tarih: 03.10.2000

ÖZET: Arıtma tesisi yetersiz olan fabrikanın faaliyetten men edilerek idari para cezası verilmesine ait belediye encümen kararının iptali istemiyle açılan davada, işlemlerin tesis edildiği andaki hukuki ve fiili durum dikkate alınmaksızın ve yetki ve esas yönlerinden incelenmeksizin faaliyetten men kararının uygulanmadığı gerekçesiyle mahkemece iptal kararı verilmesinin eksik inceleme sebebiyle bozulması hk.

(2872 sayılı Çevre K. m. 8, 20, 22, 23, 24)

KARAR METNİ:

Temyiz İsteminde Bulunan: ... Belediye Başkanlığı

Vekili: Av. ...

Karşı Taraf : ... Besin Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

Vekili: Av. ...

İstemnin Özeti: Davacı şirket hakkında, 1996 ve 1997 yılı içerisinde çeşitli tarihlerde yapılan incelemelerde arıtma tesisinin çamur kurutma ünitesi bulunmadığının saptandığı ve birkaç kez uyarıldığı sebebiyle 500.000.000.- TL para cezası verilmesine ve arıtma tesisini revize edinceye kadar faaliyetten men edilmesine ait... Belediye Encümeninin 5.1.1998 tarih ve 2 s. kararı ile bu kararın dayanağı olan 26.11.1997 tarih ve 433 s. ... Genel Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açılan davada. ... elemanlarınca en son 12.2.1998 gününde yapılan denetimde, arıtmada kullanılan filtre presin revize edildiği ve çalıştığına anlaşılmaması üzerine faaliyetten men kararının kaldırılmasının davalı belediyeden istendiği ve belediye tarafından eksikliklerin giderilmesi sebebiyle faaliyetten men kararının uygulanmadığı, bu halde oluşturulan işlemlerde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle, dava konusu işlemlerinin iptal edilmesine karar veren İstanbul 6. İdare Mahkemesinin 30.12.1998 tarih ve 1315 s. kararının, davanın konusuz kalması sebebiyle karar verilmesine yer olmaması ve yargılama giderleri ile vekalet ücretine hükmedil memesi gerektiği, ayrıca para cezasının da iptal edilmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı öne sürülerek 2577 s. Kanunun 49. maddesi uyarınca temyizden incelenerek bozulması istemidir.

Savunmanın Özeti: Temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi Leyla Aktaş'ın Düşüncesi: Dava konusu işlemlerden faaliyetten men'e ait kısmın idarece uygulanmadığı belirtildiğinden konusu kalmadığı gerekçesiyle karar verilmesine yer olmadığına, para cezasına ait kısmın ise reddi gerektiği gerekçesiyle bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Alaattin Ögüş'ün Düşüncesi: Davacı şirkete ilişkin fabrikanın yapılan denetimlerde çamur kurutma ünitesi bulunmadığının anlaşılmaması sebebiyle 2872 s. Çevre kanunu ve... Yönetmeliğine dayanılarak 500 milyon TL. para cezası verilmesine ve fabrikanın arıtma -tesisinin revize edilmesine kadar faaliyetten alıkonulmasına ait... Belediye Encümeni kararı ile bu kararın dayanağı olan... Genel Müdürlüğü işleminin iptali yolundaki idare mahkemesi kararı davalı belediyece temyiz edilmiştir.

Mahkemece davaya konu belediye encümeni kararından sonra yapılan kontrolde fabrikanın arıtma tesisinin revize edildiği ve... Genel Müdürlüğünce faaliyetten alıkonma kararının uygulanmamasının istendiği gerekçesiyle iptal hükmü kurulmuştur.

Faaliyetten men kararının uygulanmamasının istenilmesi, işlemin lazımül-icra (uygulama) niteliğine etkili bir husus olup, idari işlemin sebep, konu ve maksat yönleriyle hukuka

aykırılığını göstermez. Bu itibarla, işlemin uygulanmaması halinde ancak, davanın konusuz kaldığından söz edilebilir. İptal hükmünün ise, başta tazminat olmak üzere başkaca yükümlülükler doğuracağı açıktır. Başka bir anlatımla iptal kararı ile davanın konusuz kalması sebebiyle karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi, hukuki sonuçları açısından çok farklıdır.

Diğer taraftan, davacı şirkete ilişkin işyerinin yapılan denetimlerde ilgili yönetmeliğe uygun arıtma tesisi bulunmadığının saptanması karşısında, verilen para cezasında da mevzuata aykırılık bulunmadığından, işlemin uygulanmaması nedenine dayalı olarak para cezasının iptalinde de isabet görülmemiştir. Açıklanan sebeplerle temyize konu kararın bozulması gerekir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Altıncı ve Sekizinci Dairelerince 2575 s. Danıştay Yasasına 3619 s. Yasayla eklenen Ek-1 maddesi uyarınca birlikte yapılan toplantıda işin gereği görüşülerek düşünüldü:

Uyuşmazlık; davacı şirkete ilişkin fabrikanın, yapılan denetimlerde çamur kurutma ünitesinin yetersiz olması sebebiyle 2872 s. Çevre Kanunu ve Atık suların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliği uyarınca işyerinin arıtma tesisini revize ederek yükümlülüklerini yerine getirinceye kadar faaliyetten men edilmesine ve 500.000.000.- lira para cezası verilmesine ait ... Belediye Encümeninin 5.1.1998 tarih ve 2 s. kararı ile buna dayanak oluşturulan... Genel Müdürlüğünün 26.11.1997 tarih ve 2120-8283 s. işleminin iptali isteminden doğmuştur.

2872 s. Çevre Yasanın "Çevre Korunmasına ait Önlemler ve Yasaklar" başlığı altındaki 8. maddesinin 1. bendinde, her türlü atık ve artığı çevreye zarar verecek biçimde ilgili yönetmelikle de belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan veya dolaylı şekilde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmanın yasak olduğu, 2. bendinde de; kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililerin kirlenmeyi önlemekle, kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirlenmenin kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlü oldukları belirtilmiş, aynı Kanunun 20. maddesinde de bu yükümlülükleri yerine getirmeyen gerçek ve tüzel kişilere verilecek para cezaları düzenlenmiştir.

... Atık suların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliğinin 24/c maddesinde; arıtma tesisini çalıştırmayan veya endüstriyel atık sularını arıtmadan doğrudan veya dolaylı yollarla kanalizasyon şebekesine veya alıcı ortama deşarj ettiği tespit edilenlere süre

verileceği ve bu süre içinde tesisin revizyonu yeterli görölmezse faaliyetten men edileceği belirtilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacı şirketin gıda konusunda faaliyet gösteren fabrikasında 6.11.1996, 20.5.1997, 3.7.1997 ve 23.9.1997 tarihlerinde... teknik elemanlarınca yapılan incelemelerde, işyerinde atık sular için kurulmuş olan arıtma tesisini revize edilmediği, çamur önleminin yetersiz kaldığı belirtilerek söz konusu yönetmelik hükümleri gereği yükümlölükler yerine getirilinceye kadar faaliyetten men edilmesine... Genel Müdürlüğünün dava konusu 26.11.1997 tarih ve 8283 s. işlemiyle karar verildiği ve bu işleme dayalı olarak... Belediye Başkanlığının 5.1.1998 tarih ve 2 s. encümen kararı ile de 2872 s. Çevre Yasası ve Atık su Kanalizasyon Deşarj Yönetmeliğine göre 500.000.000.lira para cezası verilmesine ve yükümlölükler yerine getirilinceye kadar faaliyetten men edilmesine karar verildiği anlaşılmaktadır.

... elamanlarınca 12.2.1998 gününde dava konusu firmada yapılan incelemede, arıtma tesisinden kaynaklanan çamurun bertaraf: amacıyla kullanılan filtre presin revize edildiği ve çalışır halde olduğu tespit edildiğinden, firma hakkında verilen faaliyetten men kararının kaldırılması hususunda 17.2.1998 tarih ve 2366 s. yazı ile davalı idareye bildirimde bulunulduğu ve büyükşehir belediyesine bilgi verildiği, bu durum karşısında davalı idarece söz konusu encümen kararı geri alınmamış ise de... Genel Müdürlüğünün yazısı üzerine faaliyetten men kararının uygulanmadığı cevap dilekçesinde belirtilmiştir.

İdare mahkemesince, dava konusu işlemin oluşturulmasına neden olan eksikliklerin davacı tarafından giderildiği ve idarece faaliyetten men kararının uygulanmadığı böylece dava konusu işlemlerin tesis nedeninin kalmadığı gerekçesiyle iptal kararı verilmiştir.

Dava konusu işlemler hakkında bu işlemlerin tesis edildiği andaki hukuki ve fiili durum dikkate alınarak ve ayrıca yetki ve esas yönlerinden de incelenerek karar verilmesi gerekirken faaliyetten men kararının uygulanmadığı belirtilerek söz konusu işlemlerin tümünün iptal edilmesinde mevzuata uyarlık yoktur. Kaldı ki faaliyetten men'e ait kararın uygulanmaması dava konusu işlemlerin ortadan kaldırıldığı anlamına da gelmemektedir.

Öte yandan. 2872 s. Çevre Kanununun 24. maddesinde para cezalarında yetki konusu düzenlenmiş olup, buna göre 20.. 22. ve 23. maddelerdeki para cezalarının doğrudan doğruya mahallin en büyük mülki amiri tarafından verileceği ancak büyükşehir belediyesi hudutları içerisindeki sahiller, boğazlar, liman ve körfezlerde akarsu ve göllerdeki cezaların büyükşehir belediye başkanlıkları tarafından verileceği ve büyükşehir belediyesi hudutları dışındaki denizlerde ise Sahil Güvenlik bot komutanlıklarınca verileceği

öngörölmüştür. Olayda ise davaya konu idari para cezasının... Belediyesi Encümen kararıyla verildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, idare mahkemesince bu hususlar dikkate alınarak karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı olarak verilen kararda hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan sebeplerle İstanbul 6. İdare Mahkemesi kararının bozulmasına yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan mahkemeye gönderilmesine 3.10.2000 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA